

Correspondentie deze rubriek betreffende te richten aan:
Dr. A. H. B. Schuurs, Stadionweg 53¹, 1077 RZ Amsterdam.

KLINISCHE ADHESIEVE TANDHEELKUNDE

Cursusgevers: N. H. J. Creugers
N. J. M. Opdam
F. J. M. Roeters

Tijdens deze eendaagse theoretische cursus te Nijmegen worden de meest recente inzichten op het terrein van de adhesieve tandheelkunde behandeld. (Ter vergelijking, in de maart-aflevering van dit tijdschrift is vorig jaar een soortgelijke cursus uit Groningen besproken.)

Theorie

Na een korte inleiding komen de materiaal-kundige aspecten van composieten, die in de adhesieve tandheelkunde worden gebruikt, globaal aan de orde. De cursusgevers besteden tamelijk uitgebreid aandacht aan de matrixfase (de kunststof), de disper-se fase (de vulstofdeeltjes) en de verbindingsfase tussen deze beide. De fysieke eigenschappen van een composiet, zoals sterkte, slijtage en polijstbaarheid worden door de samenstelling bepaald. Het verschil in samenstelling leidt tot de indeling in de volgende groepen:

1. macrofijn composiet;
2. heterogeen microfijn composiet;
3. hybride composiet; en
4. geagglomereerd microfijn composiet.

Van de genoemde groepen worden vervolgens de voor- en nadelen bij de *toepassing* besproken en op grond hiervan geeft men de indicatiegebieden aan. Bij de *verwerking* komt met name de hechting van composiet aan de tandweefsels ter sprake.

Praktisch voorbeeld

Aan de hand van de theoretische achtergronden wordt daarna praktische informatie aangereikt, waarbij de verschillen in hechting aan glazuur en aan dentine een belangrijke plaats innemen. Als praktisch voorbeeld van de hechtingstheorie wordt

de vervaardiging van een klasse V-restauratie behandeld. Mede ten gevolge van de verbeterde preventie worden gebitselementen minder vroegtijdig geëxtraheerd, met als gevolg dat onder andere meer dan voorheen cervicale laesies worden aangetroffen. Daardoor is de behoefte aan adequate, dat wil ook zeggen cosmetisch aanvaardbare, cervicale restauraties toegenomen.

Kosmetische tandheelkunde

Het belang van composieten in de cosmetische tandheelkunde is eenieder wel bekend. In deze cursus worden vele, soms onverwachte, voorbeelden van fraai herstel getoond. Men denke dan aan de indirecte en directe veneersystemen (schildjes), aan de sandwich-techniek, waarbij verschillende composieten te zamen in één restauratie worden gebruikt, aan reparatie van een bestaande hoekopbouw, waarbij slechts een deel van de vulling na etsing wordt vervangen, aan het herstellen van de juiste tandvorm, aan het in de tandboog 'brengen' van elementen, enzovoorts. Door dit alles, rijkelijk geïllustreerd, wordt de indruk gewekt dat met minimale ingrepen maximale resultaten ontstaan, althans de getoonde resultaten waren imponerend.

Sealants

Sealants krijgen binnen het tandheelkundige handelen een steeds belangrijkere plaats. Bij de bespreking van dit onderwerp wordt veel aandacht besteed aan de indicatie voor en de verwerking van het gebruikte materiaal. Uiteraard is in het kader van de sealants een beschouwing over de 'Preventive Resin Restoration' te verwachten. Deze volgt dan ook. Men neme slechts lokaal carieus weefsel weg en laat de 'extension for prevention' voor wat het is. Daarna wordt geëitst en een composietrestauratie aangebracht en vervolgens worden volgens de normale procedure de fissuren verzegeld.

Posterieure composieten

Bij de bespreking van de posterieure composieten krijgen de indicatie, maar gelukkig ook de contra-indicatie, alsmede de adhesieve preparatietechnieken de aandacht (waaronder de tunnelpreparatie). In het bestek van deze bespreking is het niet doenlijk op dit alles nader in te gaan.

Etsbruggen

Het laatste onderdeel van de cursus bestaat uit een verhandeling over etsbruggen. Indicatie en prognose zijn de belangrijkste aandachtsvelden. De verschillende typen van etsbruggen (het ware beter te spreken over adhesiebruggen), het ontwerpen ervan en de klinische procedure worden besproken en getoond. Met een wat hobbyistisch aandoende casuïstiek wordt de dag afgesloten.

BEOORDELING

'Klinische adhesieve tandheelkunde' is een goede, duidelijke en waardevolle cursus. De cursusgevers zijn gedreven docenten, die theoretische en praktische kennis overdragen. Zij doen dat op een enthousiaste manier en maken gebruik van goed verzorgd materiaal. Dat geldt zowel voor de uitgereikte syllabus als voor de dia's. Opvallend is dat zij hun standpunten genuanceerd brengen: de eigen opvattingen worden duidelijk uitgesproken maar er wordt tevens ruimte gelaten voor andere ideeën. Mede door het toestaan van interventies van de cursisten werd en bleef de dag levendig.

Er moet echter een kritische opmerking worden geplaatst. Het programma is overladen. Door het achterwege laten van het onderwerp 'adhesieve bruggen' kan dat wellicht worden voorkomen. De start van dat verhaal, na vijf uur, is te laat na een volle dag met veel (en goede) informatie. Overigens is het onderwerp 'adhesieve bruggen' zelf al een PAOT-dag waard.

A.J.J. Bast, Woerden

De keuze van de te bespreken cursus is gemaakt in overleg met het Orgaan Paot. De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij de redactie.